

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Med stöd av 1 § lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar beviljar Statsgaranti-centralen garantier för produktionsverksamhet och den företagsverksamhet som betjänar denna. De företag som bjuder ut tjänster direkt till konsumenterna står dock utanför garantiverksamheten, med undantag av de som är sysselsatta inom turistbranschen eller arbetsrörelser. I denna proposition föreslås att lagens 1 § skall ändras så att statsgarantier utan hinder av ovan nämnda

begränsningar också skall kunna ges för sådana krediter eller ansvarsförbindelser som bedöms i betydande grad främja branschens eller företagets teknologiska utveckling, förbättrande av verksamhetsmetoderna eller utvecklande av den internationella konkurrenskraften. Dessutom föreslås det i propositionen att den författningstekniska uppbyggnaden av 1 § skall utvecklas.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Enligt 1 § lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar (375/63), nedan industrigarantilagen, kan för utvecklande, utvidgning och grundande av företag samt förbättrande av företags verksamhetsbetingelser inom följande näringsgrenar statsgarantier ges som säkerhet för företagets inhemska och utländska krediter eller ansvarsförbindelser på det sätt som stadgas i lagen i fråga:

- 1) medelstor industri och småindustri,
- 2) arbetsrörelse,
- 3) turistbranschen,
- 4) pälsdjursuppfödning,
- 5) fiskodling,
- 6) trädgårdsodling samt
- 7) torvproduktion.

Statsgaranti kan enligt 1 § 2 mom. dess-

utom ges för krediter till företag som bedriver verksamhet som direkt främjar någon annan företagsverksamhet.

Statsgaranti kan också enligt 1 § 3 mom. ges för krediter som tilldelas fastighetsföretag vilka är avsedda att betjäna i 1 och 2 mom. nämnda företags verksamhet, dock endast i undantagsfall, om deras ägare är andra än idkare av i sagda moment nämnd företagsverksamhet.

Som säkerhet för kredit som en kreditanstalt beviljar en inhemsk leverantör eller beställare för finansieringsarrangemang vid en inhemsk kapitalvaruleverans, kan statsgaranti enligt 1 § 4 mom. ges också då kredittagaren är något annat företag än ett som avses i 1 mom.

Till de branscher för företagsverksamhet som avses i 1 § industrigarantilagen hänvisas i 2 § lagen om statens konsolideringsgarantier (529/93) och i 2 § 1 mom. lagen om

statens riskkapitalgarantier (594/92). Till följd av detta beviljar Statsgaranticentralen (SGC) industrigarantier, konsolideringsgarantier och riskkapitalgarantier på enhetliga sektor- och branschgrunder.

1.2. De bestämmelser som Statsgaranticentralen har fastställt

Inför den närmare tillämpningen av 1 § industrigarantilagen har SGC:s förvaltningsråd och direktion fastställt allmänna principer om beviljandet av garantier och detaljerade garantivillkor med stöd av 3 och 5 §§ lagen om Statsgaranticentralen (351/89).

Enligt SGC:s bestämmelser avses med liten och medelstor industri och arbetsrörelse ett företag eller en koncern som har högst 500 anställda, vars anläggningstillgångars värde är lägre än 350 miljoner mark och i vilket ett stort företag äger högst 1/3.

Enligt bestämmelserna anses ett företag som ansöker om garanti bilda en helhet med moder-, dotter- och systerföretag när det övervägs om företaget till sin storlek omfattas av garantiverksamheten. Undantag från detta utgör dock företag som ägs av kreditanstalter och utvecklingsbolag, om ägandet inte har avsetts bli bestående.

Med SGC:s bestämmelser har beviljandet av garantier begränsats på så sätt att de inte beviljas industriföretag och arbetsrörelser där offentlighetsrättsliga juridiska personer äger mer än hälften.

1 § 2 mom. industrigarantilagen ställer inga speciella krav på tjänsteföretags verksamhet och inga gränser för vilket slag av företagsverksamhet företagen får betjäna för att omfattas av SGC:s verksamhet. Kundkretsen för ett företag som kan få garantier kan dock utgöras enbart av företag inom servicesektorn. I SGC:s bestämmelser har avgränsningarna gjorts främst enligt kvaliteten på ett tjänsteföretags verksamhet och nivån på de tjänster som det har producerat. Enligt bestämmelserna kan statsgarantier beviljas företag som direkt främjar annan företagsverksamhet och som bjuder ut högklassiga tjänster. Dylika är bl.a. de företag som till den övriga företagsverksamheten bjuder ut tekniska tjänster, databehandlings-tjänster, tjänster som gäller affärsskötsel, juridiska ärenden och marknadsföring. SGC har i praktiken beviljat statsgarantier till företag som bjuder ut bl.a. lagringstjänster,

ADB-tjänster och tjänster som gäller elteknisk planering, reklam- och marknadsföringstjänster.

2. Breddande av statsgaranti-verksamheten

SGC:s branschstadganden möjliggör redan i dagens läge att statsgarantier beviljas utöver för egentlig produktionsverksamhet också för en omfattande del av tjänstesektorn. I princip står endast sådan tjänsteföretag utanför detta system som erbjuder tjänster direkt till konsumenterna. Sådana företag är i synnerhet företagen inom minuthandeln, företag som bjuder ut välfärdstjänster och transportföretag som idkar kollektiv trafik samt byggföretag som idkar bostadsbyggande. SGC:s verksamhet kan dock omfatta t.ex. företag vilkas bransch är företags gods-transport, logistikinvesteringar eller bygg-tjänster som är inriktade på företaget.

En av handels- och industriministeriet till-satt arbetsgrupp (Statsgaranticentralens branscharbetsgrupp) har utrett om beviljandet av garantier kunde utsträckas till ett vidare område av tjänstesektorn och minuthandeln. Ett motiv till breddandet är bristen på säkerheter bland små och medelstora företag som har påtalats i olika sammanhang.

Det har också ifrågasatts om tillräckligt med nya arbetsplatser kan skapas enbart utgående från den industriella företagsverksamheten. Som en faktor som talar för breddandet av garantiverksamheten har det framkastats att den företagsverksamhet som har lämnats utanför garantisystemet i den nuvarande ekonomiska situationen kunde sysselsätta effektivare.

Företagens jämlikhet har ansetts bli äventyrad, när företagsstöd beviljas selektivt branschvis. Som exempel har anförts situationen i norra Finland, där stödet som en följd av stadgandena och p.g.a. områdets näringsstruktur i betydande grad har styrts till turismsektorn, t.ex. till hotellinvesteringar, medan övriga företag som betjänar enskilda personer samtidigt blir utan statliga stödåtgärder. Den nuvarande stödpolitiken har ansetts snedvrida konkurrensförhållandena mellan företag i samma bransch i synnerhet inom byggnadsindustrin.

För en breddning av garantiverksamheten har också internationell praxis åberopats, eftersom t.ex. Sverige och Tyskland inte har

några branschrestriktioner, fastän systemen också annars är olika. Som en grund för en uppluckring av branschstadgandena har också ansetts de svårigheter som kan uppkomma vid den nationella finansieringen av projekt som omfattas av Europeiska gemenskapens strukturfond.

Statsekonomiska synpunkter, den internationellt sett höga nivån på den utländska skulden och det ökande underskottet i statsbudgeten ställer dock krav på en övervägd minskning av näringsstöden. Utgifterna för att ersätta statsgarantier ger staten utgifter. För breddandet krävs således synnerligen tunga skäl. Det är också svårt att uppskatta om utökandet av antalet arbetsplatser med statligt stöd på tjänstesektorn och inom handeln ökar nettoantalet bestående arbetsplatser utan snedvridande effekter på konkurrensen och branschens naturliga kapacitet.

Det centrala motivet till den iakttagna stödpolitiken har varit synpunkten att industrin intar en viktig ställning som den som får till stånd ekonomisk tillväxt. Industrins betydelse har accentuerats när sänkandet av statsskulden och bibehållandet av bytesbalansen på en stark nivå förutsätter en stabil ekonomisk tillväxt. Största delen av servicefunktionerna är bunden till förädlingsverksamheten, bl.a. till industrin. Arbetslöshetsproblemet kan inte lösas med tillväxt inom tjänstesektorn, om inte industrin växer i motsvarande grad.

Målet har också varit att inrikta stödet på objekt där det har den största effekten med tanke på kärnkunnandet hos de företag som betjänar industrin och företagsverksamheten. Prioritetsområde har varit i synnerhet utvecklingsprojekten. Härvid har eftersträvat att näringsstöden skulle främja bevarandet och utvecklandet av det industriella kunnande som är viktigt med tanke på exporten och tillväxten inom samhällsekonomin. Lågkonjunkturen med sina konkurser och inskränkningar av affärsfunktioner har gjort att det industriella kunnande som är viktigt med tanke på samhällsekonomin har förfallit. Breddandet av statsgarantiverksamheten till att gälla också områden utanför industrin och den företagsverksamhet som betjänar denna minskar för sin del det industriella kunnandet, vilket inte är en rekommendabel utvecklingstrend i dagens läge.

I synnerhet skäl som sammanhänger med samhällsekonomin externa balans och statskonomin samt tryggheten och utvecklandet

av industrins kärnkunnande talar för att statsgarantier fortsättningsvis i regel bör beviljas för produktionsverksamhet och den företagsverksamhet som betjänar denna.

3. De föreslagna ändringarna

3.1. Främjandet av den teknologiska utvecklingen

Statsekonomiska synpunkter eller företagsstödpolitiska principer utgör inte hinder för att ett företag oberoende av branschrestriktioner skall kunna beviljas garantier för utvecklingsprojekt eller andra motsvarande projekt som i betydande grad främjar teknologisk utveckling eller annars särskilt medför nytta för ett företags utvecklande av verksamhetsmetoderna i branschen eller utvecklandet av den internationella konkurrenskraften. I allmänhet skall ett sådant projekt ha en klart positiv effekt på utvecklandet av konkurrensbetingelserna för företaget eller branschen, realiserandet av strukturomvandlingen eller på den internationella konkurrenskraften. Som exempel på ett dylikt projekt kan nämnas utvecklandet och ibruktandet av ett s.k. smartkort inom kollektivtrafiken. Genom att på detta sätt bredda den nuvarande sektorn för garantiverksamheten kan de bästa betingelser skapas för uppkomsten av nya bestående arbetsplatser. Samtidigt kan det undvikas att konkurrensbetingelserna snedvrids som en följd av att garantier beviljas. Krediter med vilka gårdsbrukshushållning finansieras skall dock inte granteras på nämnda grunder. Det föreslås att ett stadgande gällande ovan nämnda projekt skall tas in i 1 § 2 mom.

3.2. Utvecklande av författningsuppbyggnaden för 1 § i industrigarantilagen

Gällande 1 § i industrigarantilagen räknar upp de branscher som är föremål för SGC:s verksamhet. Stadgandet avviker till sin uppbyggnad från motsvarande branschstadganden i lagen om företagsstöd (1136/93) och lagen om Kera Ab (65/71). Enligt de sist nämnda lagarna har branschen definierats rent allmänt utan begränsningar. Tillämpningen av lagarna har begränsats sektorvis genom att de uteslutna branscherna

har räknats upp separat. I praktiken har alla lagar tillämpats på samma sätt.

I propositionen föreslås att ordalydelsen i 1 § industrigarantilagen skall ändras så att den författningstekniskt motsvarar de övriga ovan nämnda lagarna. I paragrafens 1 mom. skall utgångspunkterna och prioriteringarna för statsgarantiverksamheten konstateras. Branschrestriktionerna skall finnas i 2 och 3 mom.

I paragrafens 1 mom. skall enligt vad som föreslås finnas ett stadgande enligt principerna för gällande stadgande om att för utvecklande, breddande och etablerande av samt förbättrande av verksamhetsbetingelserna för små och medelstora företag skall som säkerhet för deras inhemska och utländska krediter eller ansvarsförbindelser kunna ges statsgarantier i enlighet med vad som stadgas i lagen i fråga. Statsgarantier skall ges som säkerhet i första hand på sådana företags vägnar i vilkas företagsverksamhet produktionsverksamhet eller verksamhet som betjänar denna har en central andel.

I paragrafens 2 mom. skall finnas branschvisa restriktioner. Statsgarantier skall inte heller i fortsättningen kunna ges som säkerhet för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse vars bruksändamål gäller utbudandet av tjänster direkt till konsumenterna. Undantagna från denna begränsning skall turismbranschen och arbetsrörelserna vara. En ändring jämfört med det nuvarande stadgandet skall vara att utan hinder av ovan nämnda begränsningar skall statsgaranti kunna ges för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse som bedöms i betydande grad främja branschens eller företags teknologiska utveckling, förbättrandet av verksamhetsmetoderna eller utvecklandet av den internationella konkurrenskraften. Statsgaranti kan dock fortfarande inte ges som säkerhet för en kredit eller ansvarsförbindelse som används för idkandet av egentlig gårdsbrukshushållning.

I paragrafens 3 mom. skall i enlighet med gällande lag finnas ett stadgande om att statsgaranti skall kunna ges endast för ett sådant fastighetsföretags kredit eller ansvarsförbindelse som har för avsikt att betjäna sådana företag för vilkas krediter statsgaranti kan beviljas med stöd av 1 och 2 mom. Om ett fastighetsföretags ägare är andra än utövare av sådan företagsverksamhet för vilkas företags krediter eller ansvarsförbindelser statsgaranti kan beviljas utgående från 1 och

2 mom., skall statsgaranti kunna beviljas ett sådant fastighetsföretag endast av särskilda skäl.

I paragrafens 4 mom. skall ingå ett stadgande, som motsvarar 1 § 4 mom. i gällande lag, om att som säkerhet för en sådan kredit som en kreditanstalt beviljar en inhemsk leverantör eller beställare för finansieringsarrangemang vid en inhemsk kapitalvaruleverans, kan statsgaranti ges också då kredittagaren är något annat företag än ett som avses i 1 eller 2 mom.

I paragrafens 5 mom. skall ingå ett stadgande, som motsvarar 1 § 5 mom. i gällande lag, om att en kredit som staten med stöd av lagen i fråga har garanterat i lagen kallas garantikredit och om att i lagen med ansvarsförbindelse avses en förbindelse som ges om att de säkerhetsvillkor som sammanhänger med leveransavtalen uppfylls.

4. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har utarbetats som tjänsteuppdrag på handels- och industriministeriet. Propositionen baserar sig på förslag från Statsgaranticentralens branscharbetsgrupp (Handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 16/1995). Arbetsgruppens betänkande gick på remiss till de viktigaste myndigheterna och organisationerna. Över remisserna har ett sammandrag gjorts upp.

5. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Företag som i enlighet med propositionen kunde få statsgaranti för sina utvecklingsprojekt finns det ett stort antal inom de olika branscherna. Det är svårt att bedöma antalet företag som i praktiken skulle använda sig av SGC:s tjänster. I vilket fall som helst medför lagändringen att SGC:s kundkrets och garantikostnader ökar samt ett behov att reservera tillräckligt med resurser för kundtjänsten. Utgångspunkten är att de nuvarande fullmakterna inte skall utökas till följd av denna breddning.

Europeiska gemenskapernas kommission informeras om ändringsförslaget i enlighet med artikel 93.3 i fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen. Enligt denna artikel får ändringen inte genomföras innan kommissionen har godkänt den.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 1 § lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § lagen den 4 juli 1963 om statsgarantier för vissa näringsgrenar (375/63), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 5 maj 1978 (328/78), genom lag av den 3 februari 1989 (113/89) och genom lag av den 3 april 1992 (293/92) som följer:

1 §

För utvecklande, utvidgning och etablering av små och medelstora företag och för förbättrande av verksamhetsbetingelserna för sådana företag kan som säkerhet för deras inhemska och utländska krediter eller ansvarsförbindelser ges statsgarantier enligt vad som stadgas i denna lag. Statsgarantier ges som säkerhet i första hand på sådana företags vägnar vilkas rörelse till en central andel består av produktionsverksamhet eller verksamhet som betjänar denna.

Statsgaranti kan inte ges som säkerhet för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse vars bruksändamål gäller utbudandet av tjänster direkt till konsumenterna, om det inte är frågan om turismbranschen eller arbetsrörelser. Utan hinder av ovan nämnda begränsningar kan statsgaranti ges för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse som beräknas i betydande grad främja branschens eller företagets teknologiska utveckling, förbättrandet av verksamhetsmetoderna eller utvecklandet av den internationella konkurrenskraften. Statsgaranti kan dock inte ges som säkerhet för en kredit eller ansvarsförbindelse som

används för utövandet av egentlig gårdsbrukshushållning.

Statsgaranti kan ges endast för kredit eller ansvarsförbindelse till ett sådant fastighetsföretag som har för avsikt att betjäna företag för vilkas krediter statsgaranti kan beviljas med stöd av 1 och 2 mom. Om ägare till ett fastighetsföretag är andra än sådana idkare av företagsverksamhet för vilkas företags krediter eller ansvarsförbindelser statsgaranti kan beviljas utgående från 1 och 2 mom., kan statsgaranti endast av särskilda skäl ges ett sådant fastighetsföretag.

Som säkerhet för kredit som en kreditanstalt beviljar en inhemsk leverantör eller beställare för finansieringsarrangemang vid en inhemsk kapitalvaruleverans, kan statsgaranti ges också då kredittagaren är något annat företag än ett som avses i 1 eller 2 mom.

Kredit som med stöd av denna lag garanteras av staten benämns nedan garantikredit. Med ansvarsförbindelse avses en förbindelse som ges för uppfyllande av säkerhetsvillkor i anslutning till leveransavtal.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 27 oktober 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Handels- och industriminister *Antti Kalliomäki*

Lag

om ändring av 1 § lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § lagen den 4 juli 1963 om statsgarantier för vissa näringsgrenar (375/63), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 5 maj 1978 (328/78), genom lag av den 3 februari 1989 (113/89) och genom lag av den 3 april 1992 (293/92) som följer:

Gällande lydelse

1 §

Enligt denna lag kan för utvecklande, utvidgning och grundande av företag samt förbättrande av företags verksamhetsbetingelser inom följande näringsgrenar statsgarantier ges som säkerhet för företagets inhemska och utländska krediter eller ansvarsförbindelser:

- 1) medelstor industri och småindustri,
- 2) arbetsrörelse,
- 3) turistbranschen,
- 4) pälsdjursuppfödning,
- 5) fiskodling,
- 6) trädgårdsodling samt
- 7) torvproduktion.

Statsgarantier kan dessutom ges för krediter till företag som bedriver verksamhet som direkt främjar någon annan företagsverksamhet.

Statsgaranti kan också ges för krediter som tilldelas fastighetsföretag vilka är avsedda att betjäna i 1 och 2 mom. nämnda företags verksamhet, dock endast i undantagsfall om deras ägare är andra än idkare av i sagda moment nämnd företagsverksamhet.

Som säkerhet för kredit som en kreditanstalt beviljar en inhemsk leverantör eller beställare för finansieringsarrangemang vid en inhemsk kapitalvaruleverans, kan statsgaranti ges också då kredittagaren är något annat företag än ett som avses i 1 mom.

Kredit som med stöd av denna lag garanteras av staten benämns nedan garantikredit. Med ansvarsförbindelse avses en förbindelse som ges för uppfyllande av säkerhetsvillkor i anslutning till leveransavtal.

Föreslagen lydelse

1 §

För utvecklande, utvidgning och etablering av små och medelstora företag och för förbättrande av verksamhetsbetingelserna för sådana företag kan som säkerhet för deras inhemska och utländska krediter eller ansvarsförbindelser ges statsgarantier enligt vad som stadgas i denna lag. Statsgarantier ges som säkerhet i första hand på sådana företags vägnar vilkas rörelse till en central andel består av produktionsverksamhet eller verksamhet som betjänar denna.

Statsgaranti kan inte ges som säkerhet för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse vars bruksändamål gäller utbudandet av tjänster direkt till konsumenterna, om det inte är frågan om turismbranschen eller arbetsrörelser. Utan hinder av ovan nämnda begränsningar kan statsgaranti ges för en sådan kredit eller ansvarsförbindelse som beräknas i betydande grad främja branschens eller företagets teknologiska utveckling, förbättrandet av verksamhetsmetoderna eller utvecklandet av den internationella konkurrenskraften. Statsgaranti kan dock inte ges som säkerhet för en kredit eller ansvarsförbindelse som används för utövandet av egentlig gårdsbrukshushållning.

Statsgaranti kan ges endast för kredit eller ansvarsförbindelse till ett sådant fastighetsföretag som har för avsikt att betjäna företag för vilkas krediter statsgaranti kan beviljas med stöd av 1 och 2 mom. Om ägare till ett fastighetsföretag är andra än sådana idkare av företagsverksamhet för vilkas företags krediter eller ansvarsförbindelser statsgaranti kan beviljas utgående från 1 och 2 mom.,

